

der her er udført, det skal jeg mindst benægte, thi ogsaa jeg har tidligere beskæftiget mig med den Sag. Jeg skal altsaa ikke sige noget som helst nedsættende om den Virksomhed, tværtimod. Men hvis man tror om nogen Ting i Verden, at den altid vil virke godt og ikke trænge til Afløsning, saa tager man fejl; naar man troede det, vilde man jo være stokkonservativ og doktrinær. Man maa følge med Tiden. Dette gør, at disse Foredrag nu maa have en anden Karakter. De skulle ikke blot være almenvækkende, men skulle arbejde hen til at skaffe reelt Stof ind i Landbefolkningens Tankekreds. Spørqsmaalet derom er dels fra Lægmands og Almefolks, dels fra frisindede Universitetsfolks Side fra Tid til anden kommet under Drøftelse, og man har saa fra begge disse Sider sagt: lad os gøre et Forsøg, om det ikke vil være rigtigt at begynde med at skabe denne Afløsning af den nuværende Foredragsform. Som Følge deraf har man optaget Tanken om, hvad man kan kalde Foredragsrækker, det vil sige, man vil tage et eller andet Emne, naturhistorisk eller litteraturhistorisk, eller hvad der kan passe for vedkommende Foredragsforening. Det vil man saa gennemgaa, men det kan ikke ske paa en enkelt Aften; dertil maa man bruge 6—8—10—12 Foredrag, alt som man mener, at Stoffet kræver det. Dette er allerede sket forskellige Steder særlig paa Sjælland og i navnlig paa to Steder, i Stevns og i Holbækegnen. Især fra den ene Plads har jeg en Del Kendskab til disse Forhold, og jeg kan aflægge det Vidnesbyrd, som ikke vil blive mødt med nogen Protest fra vedkommende Egne, at disse Foredragsrækker have ikke blot fundet god Jordbund og betydelig Tilslutning, men i det hele vakt Interesse for denne Sag, saa at der paa disse Egne nu virkelig er et Haab om, at det ikke skulde være endt med den Virksomhed. Disse Foredrag have Tid efter anden samlet og ville, jo flere Foredrag der holdes, samle en desto større og opmærksommere Tilgang af Folk, som deri have fundet Stof baade til Samtale og til Belæring, og de vilde derigennem afhjælpe de mange Klager over Drukenskab og anden Daarlighed, som man saa tit hører. Den Slags Udskejelser nytter det nemlig ikke alene at gaa og græde over, som saa mange have for Skik. Imidlertid har man ganske vist, efter at disse Foredragsrækker ere begyndte, rejst Klage over, at den Sag er for stor og omfangsrig til, at private alene kunne bære den. Det ærede Medlem for Verving (H. Holm)

talte nok om, at det var noget, der skulde gøres for godt Køb; de Folk skulde ikke have Betaling derfor, men det skulde være Folk, der havde Lyst til at virke paa denne Maade og i alt Fald til at gøre det for en billig Penge. Dette var Hovedtendensen i hans Foredrag, og det kan jo lyde meget godt. Hvad der imidlertid er den almindelige Mening blandt dem, der arbejde paa denne Sag, er, at man skal skaffe selve Videnskaben, Universitetsdannelsen i direkte Berøring med Befolkningen. Dette er maaske noget, som det ærede Medlem ikke kender, men naar vi andre kende det, kan det jo være tilstrækkeligt for os. Det kan jo være naturligt, at han ikke har videre Interesse for den Ting, han ikke kender videre til, men det er anderledes med os. Naar man imidlertid vil have sammenhængende Foredragsrækker, bliver det meget dyrt. At folkelige Foredrag kunne være ret billige, ligger i Sagens Natur. Ofte holdes de af Folk paa selve Egnen, og saa er det ikke værd at tage Betaling for det. Jeg har selv holdt mange af den Slags Foredrag. Man spænder blot en Hest for og kører af Sted — det gør man jo tit alligevel — og man gør derved Folk paa Stedet og maaske ogsaa Sagen en Tjeneste. Til den Slags Foredrag kræves der ikke heller lange og grundige Forarbejder; men derfor kunne de i øvrigt være særdeles gode, thi Folk, der tænke og læse lidt mere end jævne Almuesfolk ellers gøre, have altid et eller andet Stof ret klart og tilrettelagt inde, og de behøve ikke at forme det ret meget, for at det skal kunne blive tilgængeligt for Tilhørerne, naar det drejer sig om løsrevne Brudstykker. Noget saadant gøres som sagt temmelig let, og med nogen Velvilje for Sagen kan det gøres med smaa Omkostninger. En anden Del af disse Foredrag holdes af Højskolelærere. Det er en given og ogsaa en naturlig Ting, at disse Foredrag for en stor Del komme frem som Reklame for de paagældendes Skoler. Naar disse have Ferie, er det naturligt, at Lærerne faa Lyst til at rejse ud og tale med Folk og søge at gøre sig kendte med Folk. Dette bliver jo en Anbefaling for deres Skole, idet de kunne vente derigennem at faa Søgning til disse. Derfor kan man ogsaa faa disse Foredrag ret billig, selv om de komme til at koste noget. Naar vi derimod gaa over til disse sammenhængende Rækker af Foredrag, der holdes af Folk, som ikke ligge ude paa Egnen, kommer der betydelige Rejseudgifter. Det kan her ikke gaa saaledes, som naar vi selv spænde vor Hest for; der kommer der